

**Informatie over de
Kinder- en jeugdafdeling
Voor ouders en/of verzorgers**

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Medewerkers van de afdeling	1
Artsen.....	1
Teamleider.....	2
Kinderverpleegkundigen.....	2
Informatie over uw kind	2
Pedagogisch medewerker	3
Opname.....	3
Verzorging en behandeling en de betrokkenheid van de ouders/ verzorgers	4
Kind en pijn	4
Bezoek	7
Ontslag.....	7
Langlopend onderzoek naar aangeboren aandoeningen	8
Rechten van de patiënt (WGBO).....	8
Toestemming geven	8
Kinderen tot 12 jaar vallen volledig onder de zeggenschap van de ouders..	9
Samengevat leidt dit tot de volgende regels	9
Kinderen van 12 tot 16 jaar hebben volgens de wet bij medische behandelingen of onderzoeken een belangrijke eigen stem	10
Kinderen van 16 jaar en ouder worden door de WGBO op één lijn gesteld met volwassenen.....	10
Tot slot	11

Inleiding

Uw kind wordt/is opgenomen op de Kinder- en jeugdafdeling van ziekenhuis Tjongerschans. Op de afdeling worden kinderen opgenomen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. Op de afdeling zijn een aantal kamers ingericht voor gezinsgerichte zorg. Deze brochure is bedoeld om u en uw kind wegwijs te maken in de nieuwe omgeving. U treft informatie aan over de dagelijkse gang van zaken op onze afdeling en over de wijze waarop u hierbij betrokken kunt zijn.

Mocht u na het lezen van deze brochure nog vragen hebben, dan kunt u daarmee altijd bij de kinderverpleegkundige van de afdeling terecht.

Medewerkers van de afdeling

Op de afdeling kunt u de volgende medewerkers tegenkomen:

- Kinderartsen.
- Artsen in opleiding.
- Andere medisch specialisten.
- Kinderverpleegkundigen + stagiaires.
- Pedagogisch medewerkers + stagiaire.
- Afdelingsassistente.
- Secretaresse.
- Huishoudelijke medewerker.
- Ook een maatschappelijk werkster en kinderpsycholoog zijn aan onze afdeling verbonden.

Artsen

Als u de kinderarts wilt spreken, kan de secretaresse een afspraak voor u maken op de polikliniek. De kinderartsen lopen op werkdagen tussen 9:00 en 10:00 uur visite. De gemaakte afspraken worden met u doorgenomen

door de kinderverpleegkundige. Andere specialisten komen niet op vaste tijden visite lopen.

Teamleider

De teamleider heeft een leidinggevende en organisatorische taak. U treft haar daarom niet aan bij het bed van uw kind. Wel kunt u een beroep op haar doen als u het oneens bent met de behandeling van uw kind. Het contact kunt u leggen via de kinderverpleegkundige.

Kinderverpleegkundigen

Uw kind wordt per dienst zoveel mogelijk verzorgd door een vaste kinderverpleegkundige. Deze kinderverpleegkundige loopt onder andere visite met de arts. Tijdens de visite wordt de toestand van uw kind besproken. De kinderverpleegkundige is verantwoordelijk voor de totale verpleegkundige zorg. U kunt met vragen, opmerkingen, problemen of klachten bij hem/haar terecht.

De kinderverpleegkundigen werken in verschillende diensten:

- Dagdienst   7:15 - 15:45 uur
- Late dienst   15:15 - 23:45 uur
- Nachtdienst   23:30 - 7:30 uur

Door deze wisseling van diensten komt u steeds andere verpleegkundigen tegen.

Informatie over uw kind

U kunt dag en nacht bellen voor informatie over uw kind. Er wordt alleen informatie verstrekt aan ouders en/of verzorgers. Alleen op uw verzoek wordt

daarvan afgeweken. Wij verzoeken u vriendelijk uw familie en vrienden niet naar de afdeling te laten bellen, maar naar de door u aangewezen contactpersoon thuis.

Pedagogisch medewerker

Op de afdeling is een speelkamer/tienerruimte, waar kinderen (samen met u) kunnen spelen, knutselen of spelletjes doen. De pedagogisch medewerker kan de kinderen waar nodig helpen en stimuleren. Indien nodig bereidt zij uw kind (samen met u) voor, op een onderzoek, behandeling of ingreep. Als de pedagogisch medewerker niet aanwezig is, wordt er van u verwacht de gebruikte spullen op te ruimen in de speelkamer. De pedagogisch medewerker is aanwezig van maandag tot en met vrijdag.

Opname

U wordt met uw kind op de afgesproken dag en tijd verwacht op de kinder- en jeugdafdeling. Op de afdeling zal een kinderverpleegkundige u ontvangen en een opnamegesprek met u en uw kind hebben. De kinderverpleegkundige vraagt tijdens dit gesprek een aantal gegevens over medicijngebruik, eet- en slaapgewoontes van uw kind.

U kunt alle dingen vertellen waarvan u denkt dat ze belangrijk zijn en natuurlijk heeft u de mogelijkheid tot het stellen van vragen.

Om een idee te krijgen wat uw kind kan verwachten tijdens de ziekenhuisopname zijn er veel leuke en leerzame boeken te vinden in de bibliotheek voor alle leeftijden. Ook het internet kan u hierbij helpen.

Verzorging en behandeling en de betrokkenheid van de ouders/verzorgers

Wij zullen u zoveel mogelijk betrekken bij de behandeling en verzorging van uw kind. U kunt aangeven in hoeverre u de verzorging zelf wilt doen en op welke punten of momenten u dit graag samen met ons zou doen, dan wel aan ons overlaat. Soms heeft het kind 's nachts behoefte aan de aanwezigheid van een ouder. U kunt dan bij uw kind op de kamer overnachten op een stretcher. Dit wordt ook wel "rooming-in" genoemd.

Linnengoed wordt door ons verstrekt. Wij verzoeken u zelf uw bed op te maken en 's ochtends voor 8:00 uur weer op te ruimen. Overdag kunt u geen gebruik maken van de stretcher.

's Ochtends kunt u met uw kind ontbijten op de afdeling, tussen de middag kunt u in het personeelsrestaurant tegen vergoeding een warme maaltijd gebruiken (openingstijden ma-vrij 12:00 - 13:30 uur op za en zo 12:00 - 13:15 uur). De avondmaaltijd moet u zelf verzorgen. In de ouderkamer staat een koffie- en theeautomaat. U kunt hiervan altijd gebruik maken (wel daar opdrinken). Er staat ook een koelkast waar men eigen voedingswaren kan bewaren. De ouderkamer is niet bedoeld voor het overige bezoek.

Wanneer u naar huis gaat, vertelt u uw kind wanneer u weer terug komt. Wilt u dit ook doorgeven aan de kinderverpleegkundige? Samen kunt u dan eventuele afspraken maken over de verzorging van uw kind.

Kind en pijn

Wanneer een kind wordt opgenomen in het ziekenhuis, kan het te maken hebben met pijn. Pijn is een onplezierige lichamelijke en emotionele beleving, die door iedereen anders ervaren wordt. We weten dat pijn het genezingsproces kan vertragen.

We vinden het dus erg belangrijk om pijn zoveel mogelijk te voorkomen en goed te behandelen. Daarvoor is het nodig dat wij de pijn die uw kind er-

vaart, kunnen meten. In de Tjongerschans gebruiken we daartoe verschillende methodes, die zijn afgestemd op de leeftijd van uw kind.

In elk geval rondom het moment van opname en wanneer het kind een ingreep ondergaat, meten we de pijn. Nadat pijnmedicatie is gegeven, wordt de pijn opnieuw gemeten. Zo weten we of wat we voor uw kind doen, ook goed helpt.

Als ouders kent u uw kind natuurlijk goed, dus vinden we het prettig dat u ons vertelt hoe u de pijnbeleving van uw kind inschat. De wat oudere kinderen mogen zelf tegen de verpleegkundige of de arts zeggen hoe ze zich voelen. Als het nodig is, kunnen ze de verpleegkundige oproepen met de 'oproepknop' die naast hun bed hangt.

Baby's

Omdat baby's nog niet kunnen praten, zijn we afhankelijk van wat we zien aan de lichaamstaal van het kindje. Daarvoor is een meetinstrument ontwikkeld, dat wereldwijd in veel ziekenhuizen gebruikt wordt: de NIPS (Neonatal Infant Pain Scale).

Hierbij observeren we uw kindje aan de hand van een vaste methode. Zo kijken we onder andere of het zijn armen en benen ontspannen houdt en hoe het adempatroon is. We luisteren naar de manier van huilen en willen weten of het kindje goed te troosten is. Voor alle onderdelen op de NIPS-schaal kennen we punten toe. De uitkomst van de score geeft aan of het kindje pijnmedicatie nodig heeft. Verpleegkundigen en de arts bespreken welk medicijn het meest geschikt is, als ouder bent u daarin betrokken.

Wanneer uw baby pijnmedicatie heeft gekregen, observeren we of de medicatie goed heeft geholpen. We zoeken een andere therapie als dat nodig is.

Peuters en kleuters tot 7 jaar

Kinderen tot de leeftijd van ongeveer 7 jaar, of kinderen met een verstandelijke beperking, kunnen vaak nog niet voldoende uitleggen of ze pijn hebben en in welke mate. Bij deze kinderen vertelt hun lichaamstaal ons dat wel. Om goed te meten hoeveel pijn een kind ervaart, gebruiken we de FLACC-schaal. Dit is een pijnmeetinstrument, waarin een aantal punten zijn vastge-

legd die wij observeren aan uw kind. Bijvoorbeeld hoe de gezichtsuitdrukking is, hoe de spierspanning in armen en benen is, en of het kind misschien kreunt of huilt. Voor elk onderwerp wordt een score gegeven; de totaalscore vertelt ons of uw kind pijnstilling nodig heeft. In overleg tussen artsen en verpleegkundigen en ouders beslissen we welke medicatie het kind krijgt. Daarna letten we goed op het effect van de medicijnen bij uw kind. Als het onvoldoende is, overleggen de verpleegkundigen met de artsen wat een volgende stap moet zijn om de pijn te verminderen.

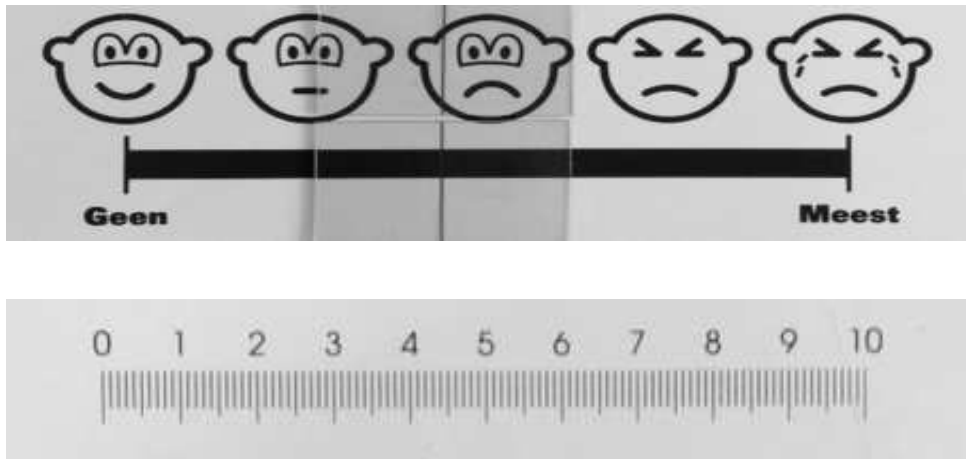
Kinderen vanaf 7 jaar en tieners

Kinderen vanaf ongeveer groep 3 en tieners kunnen vaak wel aangeven dat ze pijn hebben. Maar bijna iedereen vindt het lastig om aan een ander uit te leggen hoeveel pijn dat dan is. Pijn is namelijk ook voor iedereen verschillend en wordt door iedereen anders ervaren.

Om toch te kunnen meten hoeveel pijn iemand heeft, is er een zogenaamde 'pijnlinaal' ontwikkeld. Deze liniaal heeft twee kanten om te gebruiken. Aan de ene kant staan 5 gezichtjes. Van een heel vrolijk gezicht tot een huilend gezichtje. Het kind kan aanwijzen hoe het zich voelt. Als we de liniaal omdraaien, staat daar een schaalverdeling van 0 tot 10. Hierbij staat 0 voor helemaal geen pijn en 10 voor de ergste pijn die je je kunt bedenken. De verpleegkundige leest dan op die kant van de liniaal het cijfer af, wat overeenkomt met wat het kind heeft aangewezen. Aan de hand van de uitkomst bespreken de verpleegkundigen met de arts of er medicatie moet worden gegeven.

Oudere kinderen hebben de gezichtjes niet meer altijd nodig. Zij kunnen direct zelf een cijfer geven aan hun pijn. Deze methode van pijn in kaart brengen, heet de NRS-methode (Numeric Rating Scale).

Als er pijnmedicatie is gegeven, letten we goed op of het voldoende heeft gewerkt. Als dat niet het geval is, zoeken we een oplossing die beter helpt.

Bezoek

- Als ouder/verzorger kunt u zo vaak en zolang bij uw kind zijn als u wilt.
- De algemene bezoektijden voor de Kinder- jeugdafdeling zijn:
- Voor de leeftijdscategorie 1 t/m 5 jaar 10:00 - 19:00 uur
- Voor de leeftijdscategorie 6 t/m 18 jaar 10:00 - 20:00 uur

Tussen 12:00 en 14:00 uur geldt een beperkte bezoekenregeling in verband met de maaltijd en het rustuur.

- Niet meer dan twee bezoekers tegelijk.
- Bij baby's tot een halfjaar die niet op de babykamer worden verpleegd, is bezoek zonder toestemming van de ouders niet mogelijk.
- Voor de couveuse- en babykamer gelden speciale regels.

Ontslag

- In principe bij ontslag: Vóór 12 uur naar huis.
- Bij ontslag gaat er een brief naar de huisarts.
- Bij kinderen jonger dan een jaar gaat er ook een brief naar het consultatiebureau, tenzij ouders hier nadrukkelijk geen toestemming voor geven.

Langlopend onderzoek naar aangeboren aandoeningen

De afdeling Kindergeneeskunde van Ziekenhuis Tjongerschans Heerenveen werkt mee aan een langlopend onderzoek naar aangeboren aandoeningen onder de naam Eurocat. In dit kader is het mogelijk dat aan onderzoekers van Eurocat inzage wordt verleend in –een deel van- de gegevens van uw kind. Het gaat uitsluitend om gegevens met betrekking tot aangeboren aandoeningen.

Mocht uw kind een aangeboren aandoening hebben, dan kunt u benaderd worden voor deelname aan dit onderzoek. Wanneer u bezwaar wilt maken tegen inzage van de gegevens van uw kind en eventuele benadering, dan kunt u dat aangeven bij uw behandelaar of een e-mail sturen naar eurocat@umcg.nl

Meer informatie over dit onderzoek vindt u op www.eurocat.umcg.nl

Rechten van de patiënt (WGBO)

De relatie tussen een patiënt en een arts of andere hulpverlener hoort gebaseerd te zijn op wederzijds vertrouwen. Meestal is dat ook zo. Tegelijk wordt deze relatie geregeld door een aantal wettelijke bepalingen. Dat gebeurt in de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst, kortweg aangeduid als de WGBO. Deze wet heeft niet alleen betrekking op volwassenen. Er zijn ook de rechten in vastgelegd van het kind als patiënt.

Toestemming geven

De WGBO schrijft voor dat een medisch onderzoek en een medische behandeling alleen mogen worden uitgevoerd als de patiënt daarvoor toestemming heeft gegeven.

Een patiënt kan moeilijk beslissen of hij al dan niet toestemming voor een onderzoek of behandeling zal geven als hij niet weet waar het om gaat. Om

die reden legt de wet de behandelaar de verplichting op ervoor te zorgen, dat de patiënt alle informatie krijgt die hij nodig heeft om een beslissing te kunnen nemen. Het geven van toestemming op basis van geïnformeerd zijn wordt vaak aangeduid met de Engelse term 'informed consent'.

De patiënt moet in elk geval worden geïnformeerd over:

- het doel van het onderzoek of de behandeling;
- de aard van het onderzoek of de behandeling;
- de te verwachten resultaten;
- en de mogelijke risico's.

Ook moet hem worden verteld of er eventueel andere behandelmogelijkheden zijn en waaruit die bestaan.

Kinderen tot 12 jaar vallen volledig onder de zeggenschap van de ouders

Toch zijn de wat oudere kinderen in deze leeftijdscategorie vaak al heel goed in staat om mee te denken over hun gezondheid en de problemen die daarmee te maken hebben. Volgens de wet dienen ouders en hulpverleners bij het nemen van beslissingen over medische behandelingen of onderzoeken bij het kind dan ook rekening te houden met de opvattingen en de wensen van het kind zelf.

Samengevat leidt dit tot de volgende regels

- het zijn de ouders die een behandelingsovereenkomst met de behandelaar aangaan en die toestemming moeten geven;
- het kind moet zoveel mogelijk worden betrokken bij de beslissingen die worden genomen;
- de ouders dienen te worden geïnformeerd;

- het kind moet ook worden geïnformeerd, waarbij de informatie op het bevattingvermogen van het kind moet zijn afgestemd;
- de ouders hebben het recht het medisch dossier in te zien, de kinderen niet. Als de ouders dat willen, kunnen zij het dossier, of een gedeelte daarvan, met het kind doornemen.

Kinderen van 12 tot 16 jaar hebben volgens de wet bij medische behandelingen of onderzoeken een belangrijke eigen stem

Voor deze leeftijdscategorie gelden de volgende regels:

- behalve de ouders moet ook het kind zelf toestemming geven voor een onderzoek of behandeling;
- zowel het kind als de ouders hebben er recht op te worden geïnformeerd;
- een jongere heeft het recht om het medisch dossier in te zien; daar is geen toestemming van zijn ouders voor nodig;
- de ouders mogen het medisch dossier inzien als het kind daar akkoord mee gaat.

Kinderen van 16 jaar en ouder worden door de WGBO op één lijn gesteld met volwassenen

In zaken die te maken hebben met hun gezondheid worden zij dus niet meer als minderjarig beschouwd, ook al zijn zij nog geen 18 jaar.

Voor deze leeftijdscategorie gelden de volgende regels: de kinderen kunnen zelfstandig beslissen of zij voor een medisch onderzoek of behandeling toestemming geven;

- er is geen toestemming van de ouders nodig;
- de jongeren hebben er recht op volledig te worden geïnformeerd; de ouders worden alleen geïnformeerd als hun kind daarmee akkoord gaat;
- een jongere heeft het recht om het medisch dossier in te zien;

daar is geen toestemming van zijn ouders voor nodig;

- de ouders mogen het medisch dossier inzien als het kind daar akkoord mee gaat.

Wilt u meer informatie over de WGBO, kijk dan op www.jadokterneedokter.nl
en/of www.kindenziekenhuis.nl

Tot slot

Meer informatie over kinderen in het ziekenhuis kunt u krijgen bij
Vereniging "Kind en ziekenhuis"
Aardappelmarkt 3
3311 BA Dordrecht
www.kindenziekenhuis.nl

Ziekenhuis Tjongerschans Heerenveen
Kinder- en Jeugdafdeling
Telefoonnummer 0513 685 615

